

Jaume Berenguer

Visat núm. 4
(octubre 2007)

per Montserrat Franquesa

Jaume Berenguer Amenós (1915-1974) és un dels grans hel·lenistes catalans del nostre segle. La seva tasca en el camp de la didàctica de la filologia grega clàssica i el treball d'anys com a traductor i membre del consell directiu de la Fundació Bernat Metge li atorguen un lloc d'honor entre els hel·lenistes del nostre país.

Va néixer a Belltall (Conca de Barberà) al si d'una família pagesa de condició humil. Estudià el batxillerat a Tarragona i, amb grans esforços de la família, es traslladà a Barcelona, on cursà la carrera de lletres (que acabà amb premi extraordinari), amb Carles Riba com a mestre principal. La vida professional de Jaume Berenguer va estar fortament lligada a la Fundació Bernat Metge. Primer, com a traductor i, posteriorment, com a membre del consell directiu, l'any 1964, on va ocupar el lloc que havia deixat, en morir, Joan Petit.

A partir de 1953 i fins a 1970, traduí per a la Fundació Bernat Metge els cinc primers llibres de la *Història de la Guerra del Peloponnès* de Tucídides, que la mort li impedí de completar. Fora de la Fundació traduí *Dafnis i Cloe* de Longus, el clàssic de la literatura hel·lenística, Heròdot a l'espanyol, innumbrables edicions didàctiques de Plató, Xenofont, Homer i, en el camp de les lletres neogregues, *Alexis Zorbàs* de Kazantzakis. Va decidir d'abordar aquest text després de l'únic viatge a Grècia que féu a la seva vida. Tornà meravellat amb una novel·la de la qual tothom parlava —se n'havia fet, fins i tot, una pel·lícula amb força èxit de públic— i d'un autor intens i vital, obsessionat per la recerca de la veritat i la justícia, Nikos Kazantzakis.

Sense ser un gran especialista en grec modern, abordà amb extraordinària intuïció literària el difícil text de Kazantzakis. Perquè traduir l'escriptor cretenc no és tasca senzilla, tenint en compte les dificultats lèxiques que presenta la llengua de Kazantzakis. I, malgrat tot, la versió de Jaume Berenguer d'*Alexis Zorbàs* és una petita joia: divertida, precisa, literàriament parlant molt propera a la prosa de Kazantzakis, la seva lectura esdevé un descobriment meravellós.

[Per saber-ne més](#)